

۲۰۱۷/۰۶/۰۹

حامد نوید

مس عینک

قسمت دوم و اخیر

هنر پیکره سازی در مس عینک:

در مورد هنر پیکره سازی مس عینک باید اظهار نمود که اکثر مجسمه های آن از نگاه محتوی شبیه آثار کشف شده از معبد پایتاه، ستوپه تپه اسکندر و بخصوص تپه مرنجان است، بطورمثال پیکره های بودای نشسته در حال تفکر با دستهای نهاده بالای هم بر سر پاها در حالت «نشستن چازانو» که تمرینست برای تمرکز فکری Meditation و رسیدن به مقام نیروانا، در مجسمه های مس عینک تکرار گردیده است.

در رواقها و دیوارهای نیایشگاه های متعدد مس عینک پیکره های بودای نشسته و مجسمه های حواریون ایستاده در اطرافش دیده میشوند که تقریباً دوچند بزرگتر از قامت انسانهای عادی ایجاد گردیده اند. به همین گونه پیکره های بوداهای ایستاده درین ساحه مانند معابد دیگر حوزه فرهنگی کابل ایجاد میگردد. بهترین مثال آن طوریکه پیشتر ذکر یافت تکرار مجسمه نیمبرجسته «بودای مشعل بدست و میگا جوان برهنی» در میان مجسمه های مس

نمونه هایی از پیکره بزرگ معابد مس عینک در حین حفاریات که شکوه مجسمه های عظیم بامیان را بیاد می آورد

عینک است که درحقیقت تکرار مجسمه سنگی معبد پایتاهه میباشد، البته به اندازه کوچکتر و ساخته شده از مواد گلی پوشش یافته با گچ. با آنکه مجسمه های سنگی از شکوه و زیبایی خاصی برخوردار اند، مجسمه های گلی برای هنرمند آزادی بیشتری میبخشید تا به پرداخت جزئیات، بخصوص ایجاد چین و قاتهای لباس با نرمش بیشتری بپردازد. بر علاوه مجسمه های گلی این امکان را به هنرمند میسر میگردانید که پیکره ها را پس از ایجاد پوششی از طبقه نازک گچ رنگ آمیزی کند.

آفرینش های ناب مس عینک نمایانگر این شیوه هنری اند که سبک خاص آن، در اکثر مجسمه های ساخته شده در اعصار گوناگون در افغانستان دیده میشود. زیبا ترین مثال در آثار مس عینک چهره ایست از بودا که بارنگ طلایی پوشش یافته است « تصویر مجسمه در بالای مضمون».

در حالیکه مجسمه های بودا و بودا های آینده با چهره مشخصی یعنی موهای مجعد چکی شده در بالای سر، چشمان نیمه باز، دهان کوچک و گوشهای بزرگ که علامت بیشتر شنیدن و کمتر صحبت کردن¹ بود ایجاد میشد و حتی

طرز لباس پوشیدن آنها به اساس قوانین مشخصی معین میگردد، هنرمند این آزادی عمل را داشت تا در پهلوی آن به ساختن پیکره های انسانهای دیگری به میل و ذوق هنری خویش بپردازد.

مجسمه های کشف شده از مس عینک، ملکیت موزیم ملی افغانستان:

عموما این اشخاص کسانی بودند که به معابد کمکی می کرده، و یا عمل نیکی را انجام میداده اند. در حالیکه ما اسم و دلیل شهرت یکایک آنها را پس از گذشت قرنها نمیدانیم، اما مجموعه مجسمه های آنها که از مس عینک کشف شده ما را به شیوه آرایش مو و صورت و طرز لباس پوشیدن مردان و زنان آندوره افغانستان آشنا میسازد و چون آئینه ای گویای معرف فرهنگ و عنعنات آندوره است.

بیکره ای در نهایت زیبایی کلاسیک از مس عینک

بیکره های سرا پای راهبان در مس عینک

نگاهی به منابع این بحث:

- ۱ - رهنمای بامیان نگارش احمد علی کهزاد ۱۹۷۹، کابل انجمن تاریخ افغانستان.
- ۲ - احمد علی کهزاد، افغانستان در پرتو تاریخ، کابل، مطبوعه دولتی، ۱۳۴۶.
- ۳ - عبدالحی حبیبی، تاریخ افغانستان بعد از اسلام، پشاور میوند، ۱۳۷۸.
- ۴ - چرا چین علاقمند سرمایه گذاری در افغانستان است نوشته هادی صدیقی مورخ ۲ عقرب سال ۱۳۹۰ در روز نامه افغانستان.
- ۵ - معادن افغانستان و ایجاد فربریکه ذوب فلزات نوشته دوکتور ظفیری در وبگاه آریانا و دانشنامه آریانا.

یادداشت‌های برای مطالعه بیشتر:

- ۱ - قرار داد مس عینک در کابل به امضا رسید نشریه وبگاه پژواک.
- ۲ - معدن مس عینک در وبگاه نباتات طبی افغانستان نوشته شاه محمود نیک.
- ۳ - کار استخراج معدن مس لوگر تا سه سال آینده آغاز می گردد در وبگاه طلوع نیوز.
- ۴ - متن قرار داد مس عینک و حاجی گک در وبگاه بلمبورگ.

1. ["Rescuing Mes Aynak - Photo Gallery". National Geographic. 2015](#)
2. *Afghanistan Geological Survey and the British Geological Survey, 2005*
3. Dalrymple, William (31 May 2013) [Mes Aynak: Afghanistan's Buddhist buried treasure faces destruction](#) guardian.co.uk
4. Bailey, Martin (April 2010) [Race to save Buddhist relics in former Bin Laden camp](#) theartnewspaper.com
5. Vogt, Heidi (14 November 2010) [Chinese Copper Mine In Afghanistan Threatens 2,600-Year-Old Buddhist Monastery](#) The Huffington Post
6. Huffman, Brent (17 May 2012) [Are Chinese Miners Destroying a 2,000-Year-Old Buddhist Site in Afghanistan?](#) <http://asiasociety.org>
7. [Experts Show How to Preserve Ancient Mes Aynak Ruins While Safely Mining Copper Near Kabul, Afghanistan](#) ARCH Dr Cheryl Benard, (4 July 2012)8..

پایان